Eduskunta
Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain 58 d §:n muuttamisesta (HE 118/2021)

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tartuntatautilain väliaikaisesti voimassa olevaa asiakkaille ja osallistujille tarkoitettujen tilojen käytön edellytyksiä covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi koskevaa pykälää. Pykälästä poistettaisiin lähikontaktin tarkka määritelmä sekä soveltamisen kriteerinä käytetty ilmaantuvuusluku. Lisäksi ehdotetaan, että soveltamiskriteeriä tartuntaryppäiden osalta tarkennettaisiin siten, että pykälän mukaisen päätöksen tekeminen edellyttäisi, että alueella olisi todettu merkittäviä tartuntaryppäitä, jotka aiheuttaisivat merkittävän riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella.

Suomen Yrittäjien lausunto

Koronarajoituksista jo pitkään kärsineille toimialoille on annettava mahdollisuudet laajempaan avaamiseen ja kannattavaan toiminnan harjoittamiseen. Rajoitussääntelyssä on rokotekattavuuden lisäksi otettava paremmin huomioon rajoitusten aiheuttamat taloudelliset ja sosiaaliset vaikutukset. Esityksen mukaan väestön alttius tartunnoille ja vakavalle tautimuodolle on rokotekattavuuden johdosta alentunut ja arvioiden mukaan riskiä ei myöskään ole sille, että sairaalahoidon kantokyky uhkaisi ylittyä. Tämän vuoksi tartuntojen seuraamiseen perustuvaa sääntelyä ei voida pitää enää tarkoituksenmukaisena. Suomen Yrittäjät katsoo, että muuttuneen tilanteen vuoksi rajoitusten tarpeellisuutta on syytä arvioida kokonaisuutena uudelleen.

Kannatamme liian tiukan lähikontaktimääritelmän poistoa

Kannatamme joustamattoman lähikontaktimääritelmän poistamista tartuntatautilain 58 d §:n 4 momentista. Erityisesti pidämme muutosta perusteltuna, kun otetaan huomioon väestön rokotuskattavuuden taso. Lähikontaktimääritelmällä on merkitystä erityisesti kulttuuri- ja tapahtuma-alalle, joiden toiminta on käytännössä ollut keskeytyneenä. Tapahtumien ja yleisötilaisuuksien kuten teatterinäytöksien, konserttien, urheilutapahtumien, kongressien ja messujen järjestämismahdollisuuksien voidaan arvioida parantuvan

muutoksen johdosta. On kuitenkin huomioitava, ettei yksinään lähikontaktimääritelmän poistaminen ratkaise kulttuuri- ja tapahtumatoimialan ahdinkoa, sillä toimialojen toimintaan kohdistuvat myös 58 §:n mukaiset kokoontumisrajoitukset. Kokoontumisrajoitusten osalta on varmistuttava siitä, etteivät viranomaiset, 58 §:n mukaisia, päätöksiä tehdessään aseteta lakiin perustumattomia velvoitteita, kuten velvoitteita yleisön lohkomiseen.

Tapahtumien ja yleisötilaisuuksien järjestäjillä sekä asiakastilan omaavilla toimijoilla on vahva tahto järjestää toimintansa terveysturvallisesti. Liian tiukan lähikontaktimääritelmän poistamisen myötä on muille terveysturvallisuutta takaaville toimenpiteille ja keinoille annettava jatkossa vahvempi merkitys. Huomautamme, että lähikontaktien välttämisvelvollisuus kuitenkin säilyisi laissa, vaikka sen tarkempi määritelmä poistettaisiin. On varmistettava, että lähikontaktin jäädessä tarkemmin määrittelemättä voidaan jatkossa lähikontaktien välttämisvelvoite toteuttaa joustavasti kulloinkin tilanteeseen sopivimmalla tavalla, myös maskien käyttövaatimuksen avulla.

Päätöksenteon yhtenäisyys varmistettava

Esitetyt muutokset soveltamiskriteereihin, johtaisivat viranomaisen harkintavallan laajentumiseen. Riskinä on, että päätöksiä tekevät viranomaiset soveltavat ja tulkitsevat säännöstä toisistaan poikkeavalla tavalla. Lähikontaktin tapauskohtainen ja tilannesidonnainen määritteleminen voi johtaa haitallisella tavalla erilaisiin tulkintoihin ja vaarantaa yhdenvertaisuuden toteutumisen.

On varmistettava, ettei alueellisen päätöksenteon ja säännökseen liittyvän harkintavallan laajentumisen vuoksi yritykset eri puolilla Suomea joudu perusteettomasti huonompaan asemaan asetettavien rajoitusten suhteen, jos olosuhteet ovat kuitenkin käytännössä vastaavat. On erittäin tärkeää, että soveltamiskynnys on yhteneväinen koko maassa. Päätöksiä tekevien viranomaisten on käytävä tiivistä yhteydenpitoa, jotta voidaan varmistaa mahdollisimman yhdenmukainen soveltaminen.

Katsomme, ettei esitetty säännös sellaisenaan anna riittäviä takeita siitä, että päätöksenteossa otettaisiin riittävästi huomioon rokotekattavuuden nousun vaikutuksia. Löyhien soveltamiskriteerien vuoksi suhtaudumme varauksella siihen, että säännöksen soveltamiskynnys tarkoitetulla tavalla nousisi. **Epätarkkojen soveltamiskriteerien sijaan katsomme, että ainoaksi soveltamiskriteeriksi pitäisi määritellä vaatimus sairaalahoidon kapasiteetin vaarantumisesta**. Tämä soveltamiskriteeri varmistaisi rajoitusten oikeasuhteisuuden ja välttämättömyyden. Mittarina se myös

varmistaisi rokotekattavuuden vaikutusten huomioimisen ja aidosti nostaisi säännöksen soveltamiskynnystä.

Väliaikaista sääntelyä uudelleentarkasteltava

Vaikka pidämme 58 d §:n muutosta perusteltuna, huomautamme, että yksittäisen säännöksen muutos kuitenkin johtaa portaittaiseksi tarkoitetun sääntelyn sisällöllisiin ristiriitoihin. On syytä pikaisesti tarkastella koronapandemiaan liittyvien väliaikaisten säännösten kokonaisuutta ja tehdä lakiin rokotekattavuuden nousun myötä tarvittavat muutokset. On varmistettava, että sääntelyn mahdollistamat rajoitukset perustuvat todelliseen tarpeeseen muuttuneessa tilannekuvassa. Lisäksi nykyiseen tilanteeseen ylimitoitetut rajoitusmahdollisuudet on poistettava laista.

Koronarajoitusten purkua koskeva suunnitelma pitää olla myös selkeästi ja riittävän ajoissa päätöksien kohteena olevien yritysten tiedossa. Katsomme, että säännöstasolla pitäisi olla selvä suunnitelma siitä, miten rajoitusten osalta edetään kohti niiden asteittaista purkua rokotekattavuuden jatkuvasti noustessa.

Suomen Yrittäjät esittää, että eduskunta, hallituksen esityksen hyväksyessään, hyväksyisi myös lausuman, jolla edellytettäisiin vastuuministeriön aloittavan pikaisen valmistelun väliaikaisten säännösten muutoksista, joissa huomioitaisiin rokotekattavuuden nousun vaikutukset sekä rajoitusten tarpeellisuus muuttuneessa tilanteessa.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Karoliina Katila
asiantuntija